

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ЈЕДИНСТВЕНОМ БИРАЧКОМ СПИСКУ

Члан 1.

У Закону о јединственом бирачком списку („Службени гласник РС“, бр. 104/09, 99/11 и 44/24), у члану 4. после става 1. додаје се став 2. који гласи:

„Након доношења одлуке о расписивању избора, бирача који је већ уписан у бирачки списак, а који пријави пребивалиште у другој јединици локалне самоуправе, односно у другој градској општини, општинска, односно градска управа надлежна према месту новог пребивалишта уписује у део бирачког списка према месту новог пребивалишта ако ће најкасније на дан избора истећи шест месеци од дана пријаве пребивалишта у тој јединици локалне самоуправе, односно градској општини.“.

Члан 2.

У Глави ИИ. ПОСТУПАК ВОЂЕЊА БИРАЧКОГ СПИСКА назив Одељка 4. и члан 14. мењају се и гласе:

„4. Излагање бирачког списка на увид грађанима

Члан 14.

Министарство надлежно за послове управе у циљу излагања бирачког списка на увид грађанима, на својој веб-презентацији омогућава увид у податке о бирачима (име, име једног од родитеља и презиме) разврстаним по бирачким местима за подручје јединице локалне самоуправе.

Осим података из става 1. овог члана, министарство надлежно за послове управе на својој веб-презентацији омогућава увид и у податке о броју бирача по домаћинству, односно адреси и броју стана.

Након закључења бирачког списка, министарство надлежно за послове управе, осим података из става 1. овог члана, на својој веб-презентацији објављује и податак да ли ће бирач на предстојећим изборима гласати према месту пребивалишта или према месту боравишта у земљи, односно према месту боравишта у иностранству.

Приступ подацима из ст. 1-3. овог члана омогућава се претходним уношењем података о јединственом матичном броју грађана и регистарском броју личне карте лица које приступа подацима на веб-презентацији министарства надлежног за послове управе.

Дан после расписивања избора, општинска, односно градска управа која ажурира бирачки списак за подручје јединице локалне самоуправе излаже део бирачког списка за подручје јединице локалне самоуправе на увид грађанима и то оглашава преко средстава јавног информисања и, по потреби, на други начин и обавештава грађане да од општинске, односно градске управе могу до закључења бирачког списка захтевати доношење решења на којима се заснивају промене у бирачком списку.

Министарство надлежно за послове управе, до закључења бирачког списка, на сваких седам дана објављује на својој веб-презентацији број бирача разврстаних по јединицама локалне самоуправе као и податке о броју промена у делу бирачког списка појединачно за сваку јединицу локалне самоуправе, као и правни основ тих промена за претходних седам дана.

Начин излагања дела бирачког списка који се води за подручје јединице локалне самоуправе ближе уређује министар надлежан за послове управе.“.

Члан 3.

Члан 21. мења се и гласи:

„Члан 21.

Право на увид у бирачки списак имају чланови и заменици чланова Републичке изборне комисије, који имају право увида у све податке о бирачима у бирачком списку, осим јединственог матичног броја грађана, путем посебног модула на веб-презентацији министарства надлежног за послове управе, којем се приступа уз пријаву двофакторском аутентикацијом.

Члан односно заменик члана Републичке изборне комисије има право да, преко секретара Републичке изборне комисије, упути примедбу у погледу тачности и ажурности бирачког списка министарству надлежном за послове управе, које је дужно да Републичкој изборној комисији достави изјашњење у року од 15 дана од дана пријема примедбе.

Изузетно од става 2. овог члана, у току избора, рок за изјашњење министарства надлежног за послове управе по примедби члана односно заменика члана Републичке изборне комисије из става 2. овог члана је пет дана од дана пријема примедбе.

Након расписивања избора, право на увид у све податке о бирачима у бирачком списку, осим јединственог матичног броја грађана, има и удружење које је, у складу са законом којим се уређује избор народних посланика, од стране Републичке изборне комисије добило овлашћење за посматрање избора (домаћи посматрач), преко лица које за то овласти, путем посебног модула на веб-презентацији министарства надлежног за послове управе, којем се приступа уз пријаву двофакторском аутентикацијом.

Од правноснажности проглашене изборне листе, право из става 4. овог члана има и подносилац те проглашене изборне листе, на начин на који то право остварују домаћи посматрачи.

Подносилац проглашене изборне листе има право и да надлежном органу поднесе захтев за промену у бирачком списку, уз који се морају приложити овлашћење бирача на којег се захтев односи и одговарајући докази.

Право из ст. 1, 4. и 5. овог члана може се остварити тек након потписивања писмене изјаве о поверљивости података којом се потврђује да је лице које приступа подацима упознато са обавезом да приликом приступа подацима из бирачког списка мора поступати у складу са законом и искључиво у сврху овлашћења које му је овим законом поверено.

Образац изјаве из става 7. овог члана прописује министар надлежан за послове управе и саставни је део прописа предвиђеног за извршавање овог закона.“.

Члан 4.

После Главе В. додаје се Глава Ва и чл. 22а-22п, који гласе:

„Ва РЕВИЗИЈА БИРАЧКОГ СПИСКА

Појам и надлежност

Члан 22а

Ревизија бирачког списка је поступак анализе и оцене квалитета, тачности, поузданости и ефикасности вођења и ажурирања бирачког списка.

Ревизију бирачког списка обавља Комисија за ревизију, верификацију и контролу тачности и ажурирања бирачког списка (у даљем тексту: Комисија).

У вршењу овлашћења у складу са овим законом, Комисија доноси одлуке, подноси захтеве, издаје налоге, даје мишљења и доноси извештаје.

Састав Комисије

Члан 22б

Комисија је самостално и независно тело које чине десет чланова и њихови заменици које именује Народна скупштина.

Осам чланова Комисије и њихови заменици именују се на предлог посланичких група у Народној скупштини, док се два члана Комисије и њихови заменици именују на предлог удружења која су од стране Републичке изборне комисије, у складу са законом којим се уређује избор народних посланика, добила овлашћења за посматрање најмање три изборна поступка и објавила најмање три извештаја о налазима посматрања тих изборних поступака.

Члан Комисије односно заменик члана Комисије има својство службеног лица у вршењу овлашћења из надлежности Комисије.

Надлежност за предлагање чланова и заменика чланова Комисије

Члан 22в

Пет највећих посланичких група у Народној скупштини које су део парламентарне већине предлагају пет чланова и пет заменика чланова Комисије и то тако што свака предлага по једног члана и једног заменика члана Комисије.

Посланичком групом која је део парламентарне већине сматра се посланичка група чији су народни посланици гласали за избор Владе.

Ако приликом предлагања чланова Комисије у Народној скупштини постоји само једна посланичка група која чини парламентарну већину, тој посланичкој групи припада право да предложи свих пет чланова и заменика чланова Комисије.

Ако приликом предлагања чланова Комисије у Народној скупштини постоји више од једне а мање од пет посланичких група које чине парламентарну већину, свака од ових посланичких група има право да предложи по једног члана и заменика члана Комисије, с тим да највећој посланичкој групи парламентарне већине припада право да предложи преостале чланове и заменике чланова Комисије.

Три највеће опозиционе посланичке групе у Народној скупштини (посланичке групе које нису део парламентарне већине) предлагају свака по једног члана и једног заменика члана Комисије.

Ако приликом предлагања чланова Комисије у Народној скупштини постоје само две опозиционе посланичке групе, већој опозиционој посланичкој групи припада право да предложи два члана и два заменика члана Комисије, док мањој посланичкој групи припада право да предложи једног члана и једног заменика члана комисије.

Ако приликом предлагања чланова Комисије у Народној скупштини постоји само једна опозициона посланичка група, њој припада право да предложи сва три члана и три заменика члана Комисије.

Заинтересовано удружење које испуњава услов из члана 22б овог закона (у даљем тексту: удружење) доставља предлог једног члана и једног заменика члана Комисије.

Ако приликом предлагања чланова Комисије у Народној скупштини не постоје опозиционе посланичке групе, у том случају додатна два члана и два заменика члана Комисије предлагају удружења а једног члана и једног заменика члана Комисије предлагаје највећа посланичка група парламентарне већине.

Услови за именовање у Комисију

Члан 22г

За члана и заменика члана Комисије може бити предложено само лице:

1) које је држављанин Републике Србије и има пребивалиште на територији Републике Србије;

2) које има високо образовање из правних, математичких, демографских, информационих или економских наука или друштвено-статистичких и других сродних научних области и најмање пет година радног искуства у струци.

За члана или заменика члана Комисије не може да буде предложено односно именовано лице које је народни посланик, члан или заменик члана Републичке изборне комисије или које је запослено, изабрано, именовано или постављено у министарству надлежном за послове управе, министарству надлежном за унутрашње послове или општинском односно градском органу управе, као и лице које је правноснажно осуђено за кривично дело на безусловну казну затвора од најмање шест месеци.

Предлагање кандидата за чланове и заменике чланова Комисије

Члан 22д

Поступак предлагања кандидата за чланове и заменике чланова Комисије спроводи одбор Народне скупштине надлежан за управу (у даљем тексту: Надлежни одбор).

Поступак предлагања кандидата за чланове и заменике чланова новог састава Комисије покреће се најкасније шест месеци пре истека мандата именованих чланова и заменика чланова Комисије, тако што председник Надлежног одбора упућује допис посланичким групама док се на веб-презентацији Народне скупштине објављује јавни позив заинтересованим удружењима, ради достављања предлога кандидата за чланове и заменике чланова Комисије. Додатно, председник надлежног одбора упућује допис удружењима која су од Републичке изборне комисије добила овлашћења за посматрање последња три изборна поступка и објавила најмање три извештаја о налазима посматрања тих изборних поступака са позивом за достављање предлога кандидата за чланове и заменике чланова Комисије.

Предлози кандидата за чланове и заменике чланова Комисије подносе се Надлежном одбору у року од 15 дана од дана пријема дописа председника Надлежног одбора из става 2. овог члана, односно од дана објављивања јавног позива.

Предлог кандидата садржи:

- 1) име и презиме кандидата;
- 2) датум и место рођења кандидата;

3) адресу становања, број телефона и адресу за пријем електронске поште кандидата;

4) податке о образовању кандидата;

5) податке о радном искуству кандидата;

6) име и презиме и потпис овлашћеног лица подносиоца предлога кандидата.

Уз предлог кандидата доставља се:

1) писмена сагласност кандидата да прихвата кандидатуру за члана односно заменика члана Комисије, која садржи његово име, презиме и јединствени матични број грађана;

2) изјава кандидата да не постоје сметње за именовање у Комисију из члана 22г став 2. овог закона;

3) исправа о очитаној личној карти са микроконтролером (чипом), односно фотокопија личне карте без микроконтролера кандидата;

4) доказ о стеченом високом образовању кандидата;

5) доказ о радном искуству кандидата у струци.

Ако се за кандидата предлаже лице које је већ било именовано у Комисију, уз предлог тог кандидата не морају да се доставе подаци и докази о стеченом високом образовању и радном искуству кандидата у струци.

Удружења уз предлог кандидата достављају и доказ о испуњености услова из члана 22б став 2. овог закона.

Разматрање предлога кандидата за чланове и заменике чланова Комисије

Члан 22ђ

Надлежни одбор, у року од 15 дана од истека рока за предлагање кандидата за чланове и заменике чланова Комисије, разматра поднете предлоге и испитује да ли су предлоге поднели овлашћени предлагачи и да ли кандидати за чланове и заменике чланова Комисије испуњавају услове за именовање у Комисију и о томе доноси одлуку, и то појединачно за сваког предлагача као и за сваког члана и заменика члана Комисије, а коју објављује на веб-презентацији Народне скупштине уз назначење ког дана је одлука објављена.

Против одлуке из става 1. овог члана предлагачи и кандидати за члана и заменика члана Комисије могу изјавити приговор у року од три дана од дана објављивања одлуке. О приговору одлучује председник Народне скупштине у року од три дана од дана изјављивања приговора.

Предлагачи и кандидати за члана и заменика члана Комисије који се именују из реда посланичких група у Народној скупштини могу изјавити приговор само против одлука којим се одлучује о предлагачима односно предлозима за члана и заменика члана Комисије који се именују на предлог посланичких група у Народној скупштини док предлагачи и кандидати за члана и заменика члана Комисије који се именују из реда удружења могу изјавити приговор само против одлука којим се одлучује о о предлагачима односно предлозима за члана и заменика члана Комисије који се именују на предлог удружења.

Ако Надлежни одбор утврди да неки од предложених кандидата за члана, односно заменика члана Комисије не испуњава услове за именовање у

Комисију из члана 22г овог закона, доставиће предлагачу тог кандидата захтев да поднесе нови предлог кандидата у року од 15 дана од дана пријема захтева.

Ако нека опозициона посланичка група која је овлашћени предлагач не достави предлог кандидата за члана и заменика члана Комисије, Надлежни одбор ће се писменим путем обратити следећој опозиционој посланичкој групи којој би према величини припало право предлагања лица у Комисију, захтевом да та посланичка група достави предлог једног кандидата за члана и једног кандидата за заменика члана Комисије у року од 15 дана од дана пријема захтева.

Ако благовремено буде примљен предлог само једног удружења, Надлежни одбор ће се писменим путем обратити том удружењу са позивом да достави предлог још једног кандидата за члана и једног кандидата за заменика члана Комисије у року од 15 дана од дана пријема захтева.

Ако благовремено буду примљени предлози више од два удружења, коначан предлог по два кандидата за чланове и заменике чланова Комисије утврђује се на састанку који организује служба Надлежног одбора.

Ако на састанку удружења из става 7. овог члана не буде постигнут договор о по два кандидата за чланове и заменике чланова Комисије, приступа се гласању у којем учествују представници присутних удружења. Свако удружење има право да гласа за два кандидата за члана и за два кандидата за заменика члана Комисије. Два кандидата за члана и два кандидата за заменика члана Комисије који су добили највећи број гласова сматрају се коначним предлогом за чланове и заменике чланова Комисије. Ако се гласањем не може утврдити предлог једног или оба члана односно заменика члана Комисије услед једнаког броја гласова, приступа се жребу у којем учествују кандидати који су добили једнак број гласова. Жреб спроводи служба Надлежног одбора.

Листа кандидата за чланове и заменике чланова Комисије

Члан 22е

Надлежни одбор утврђује листу од десет кандидата за чланове и десет кандидата за заменике чланова Комисије (у даљем тексту: Листа кандидата), коју подноси Народној скупштини на разматрање и усвајање.

Народна скупштина је дужна да о Листи кандидата одлучи на првој наредној седници, а најкасније у року од 45 дана од дана подношења Листе кандидата.

О Листи кандидата Народна скупштина одлучује у целини.

Ако за усвајање Листе кандидата не гласа потребна већина народних посланика, поступак предлагања кандидата за чланове и заменике чланова Комисије понавља се у року од 15 дана од дана завршетка седнице Народне скупштине на којој се гласало о Листи кандидата.

Изјава о поверљивости података

Члан 22ж

Након именовања, чланови и заменици чланова Комисије потписују писмену изјаву о поверљивости података којом потврђују да су упознати са обавезом да приликом приступа подацима о личности у извршавању задатка Комисије морају поступати у складу са законом којим је уређена заштита података о личности и искључиво у сврху овлашћења која су им овим законом поверена.

Комисија утврђује изглед обрасца изјаве о поверљивости података.

Мандат чланова и заменика чланова Комисије

Члан 22з

Члан и заменик члана Комисије именују се на период од пет година.

Исто лице може да буде именовано у Комисију највише два пута.

Мандат чланова и заменика чланова Комисије почиње да тече даном доношења одлуке о њиховом именовању, а не пре истека пет година од именовања претходног састава Комисије.

Пре истека мандата, члану и заменику члана Комисије мандат престаје по сили закона, а Народна скупштина по службеној дужности утврђује престанак његовог мандата:

- 1) у случају смрти;
- 2) ако изгуби изборно право;
- 3) ако је правноснажном судском одлуком осуђен на казну затвора у трајању од најмање шест месеци;
- 4) ако изгуби радну способност.

Народна скупштина разрешава дужности члана, односно заменика члана Комисије:

- 1) ако поднесе оставку;
- 2) ако се утврди да не испуњава услове за чланство у Комисији прописане овим законом;
- 3) без оправданог разлога пропусти или одбије да обавља дужност члана односно заменика члана Комисије у периоду о најмање месец дана непрекидно или у периоду од 12 месеци у којем најмање шест месеци не обавља своју дужност.

Члан односно заменик члана Комисије оставку подноси у писменом облику председнику Народне скупштине, а потпис подносиоца мора бити оверен у складу са законом којим се уређује оверавање потписа.

Председник Народне скупштине распушта Комисију ако Комисија:

- 1) не донесе Пословник, План рада односно акт којим се уређује поступак ревизије бирачког списка у року од 30 дана од дана истека рокова утврђених овим законом за њихово доношење;
- 2) не поднесе извештај о ревизији бирачког списка у року од 30 дана од дана истека рока за подношење извештаја;
- 3) не спроведе активност утврђену Планом рада Комисије у року од 60 дана од истека последњег дана који је Планом рада био предвиђен за спровођење те активности.

Одлуку о распуштању Комисије, председник Народне скупштине доноси наредног дана од дана пријема обавештења о наступању случаја из става 7. овог члана.

Истовремено са распуштањем Комисије, председник Народне скупштине упућује овлашћеним предлагачима и на веб-презентацији Народне скупштине објављује позив да у року од седам дана од дана објављивања позива доставе Надлежном одбору предлоге кандидата за члана односно заменика члана Комисије.

У случају распуштања Комисије, поступак именовања нових чланова Комисије спроводи се у складу са одредбама овог закона и мора се окончати у року од 45 дана од дана распуштања Комисије.

Попуњавање упражњеног места у Комисији

Члан 22и

Новог члана, односно заменика члана Комисије предлаже овлашћени предлагач који је предложио члана, односно заменика члана Комисије коме је мандат престао по сили закона, односно који је разрешен дужности, у року од 15 дана од дана када је Народна скупштина донела одлуку којом је утврђен престанак мандата по сили закона, односно којом је разрешен дужности члан, односно заменик члана Комисије.

Народна скупштина именује новог члана, односно заменика члана Комисије у року од 45 дана од дана утврђивања престанка мандата по сили закона, односно од дана разрешења дужности члана, односно заменика члана Комисије.

На поступак именовања новог члана, односно заменика члана Комисије сходно се примењују одредбе чл. 22г до 22е овог закона.

Изузетно од члана 22з став 1. овог закона, мандат члана односно заменика члана Комисије који је именован уместо члана односно заменика члана Комисије коме је мандат престао по сили закона или услед разрешења траје до истека мандата члана односно заменика члана Комисије уместо којег је именован.

Ако је од доношења одлуке Народне скупштине којом је утврђен престанак мандата по сили закона, односно којом је члан, односно заменик члана Комисије разрешен дужности до истека мандата именованих чланова и заменика чланова Комисије остало мање од шест месеци, неће се приступити именовању новог члана односно заменика члана Комисије у складу са одредбама овог члана.

Овлашћења Комисије

Члан 22ј

У сврху обављања ревизије бирачког списка, Комисија је овлашћена да:

- 1) анализира податке из бирачког списка, као и матичних књига и евиденције пребивалишта и боравишта грађана (у даљем тексту: друге евиденције од значаја за вођење бирачког списка) на нивоу личних података;
- 2) анализира правну ваљаност решења на којима се заснивају промене у бирачком списку;
- 3) анализира односно прати статистичке параметре кретања бирачког списка;
- 4) анализира процес ажурирања и ауторизације над променама у бирачком списку;
- 5) анализира податке о спроведеним инспекцијским надзорима и предложеним односно наложеним мерама у поступку инспекцијског надзора над применом прописа којим се уређује бирачки списак;
- 6) анализира податке министарства надлежног за унутрашње послове о пребивалишту и боравишту грађана, правном основу по којем је пријављено односно одјављено пребивалиште и усклађености ових података са подацима у бирачком списку;

7) анализира извештаје о поступању службеника министарства надлежног за унутрашње послове задужених за послове са грађанима (одобравање пребивалишта и боравишта грађана);

8) иницира, координира и надзире теренску контролу бирача на основу анализа бирачког списка, у сарадњи са министарством надлежним за унутрашње послове;

9) подноси захтев министарству надлежном за послове управе за отклањање утврђених неправилности у бирачком списку;

10) подноси захтев за покретање поступка за утврђивање одговорности ако у поступку утврђивања чињеница о управљању и тачности бирачког списка нађе да постоје основи сумње да је дошло до кршења закона тако што повреду закона пријављује надлежним органима;

11) прибавља податке надлежних органа о статистичким кретањима у бирачком списку, пребивалишту, боравишту, пасивизацији и другим релевантним подацима у вези са бирачким списком;

12) доноси периодичне извештаје о статусу бирачког списка;

13) иницира кампању за едукацију бирача о ажурирању бирачког списка у сарадњи са јавним медијским сервисима, министарством надлежним за послове управе и Републичком изборном комисијом;

14) иницира сарадњу релевантних институција ради ефикасног спровођења мера за унапређење интегритета бирачког списка;

15) анализира и пореди друге евиденције од значаја за вођење бирачког списка;

16) анализира поступања и овлашћења службеника који воде бирачки списак, као и обуке које они пролазе;

17) анализира информациону безбедност софтвера бирачког списка;

18) анализира безбедност база података на основу техничких описа (просторије, сервери) и других евиденција од значаја за вођење бирачког списка;

19) анализира правни оквир који уређује начин вођења бирачког списка и других евиденција од значаја за вођење бирачког списка;

20) анализира податке републичког органа надлежног за послове статистике и других органа који су задужени за послове статистике и пореди их са подацима из других евиденција од значаја за вођење бирачког списка, као и са подацима из бирачког списка;

21) спроводи и друге анализе неопходне да би се утврдио степен интегритета поступка ажурирања бирачког списка;

22) спроводи едукацију лица овлашћених за вођење делова бирачког списка у јединицама локалне самоуправе, у сарадњи са министарством надлежним за послове управе и Републичком изборном комисијом;

23) иницира доношење или измене прописа и даје мишљење о нацртима закона и других прописа који уређују питања из делокруга Комисије;

24) анализира поступак запошљавања или ангажовања службеника који воде бирачки списак;

25) анализира поступања и овлашћења службеника који воде бирачки списак, као и обуке који они пролазе, на основу података добијених од министарства надлежног за послове управе;

26) анализира опрему (софтвер и хардвер) и безбедност опреме коју службеници користе у вођењу евиденција грађана (матичне књиге и други регистри) које су од значаја за вођење бирачког списка;

27) анализира безбедност база података (просторије, сервери) евиденција грађана (матичне књиге и други регистри) које су од значаја за вођење бирачког списка;

28) доноси Пословник и План рада Комисије;

29) подноси захтев за покретање прекршајног поступка против одговорног лица у органу јавне власти које не поступи у складу са њеним захтевима;

30) разматра примедбе грађана у вези са питањима која су у надлежности Комисије;

31) доноси извештај о обављеној ревизији бирачког списка као и посебне извештаје, у складу са овим законом;

32) прати примену препорука из извештаја о обављеној ревизији бирачког списка и посебних извештаја, у складу са овим законом.

За вршење овлашћења из става 1. тач. 1)-7), 11), 13)-22), 24-27) и 32) овог члана не доноси се посебна одлуке Комисије.

У вршењу овлашћења из става 1. овог члана, чланови и заменици чланова Комисије имају право увида у све податке о бирачима у бирачком списку, путем посебног модула на веб-презентацији министарства надлежног за послове управе, којем се приступа уз пријаву двофакторском аутентикацијом.

Сви органи државне управе, територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе дужни су да одлуче о захтеву Комисије, као и да Комисији, на њен захтев, доставе све податке и информације односно омогуће приступ евиденцијама које су од значаја за вођење бирачког списка и промене у бирачком списку а односе се на утврђивање тачности извршених уписа, односно промена у бирачком списку, у року од осам дана од дана пријема захтева. Захтев може садржати више допуна у погледу врсте и садржине тражених исправа.

Члан односно заменик члана Комисије има право да присуствује теренској контроли из става 1. тачка 8) овог члана.

Министарство надлежно за послове управе је дужно да Комисију извести о поступању по захтеву Комисије из става 1. тачка 9) овог члана у року од 30 дана од пријема захтева Комисије.

Пословником Комисија ближе уређује организацију и начин свога рада.

Поступак ревизије бирачког списка ближе се уређује посебним актом Комисије.

Извештај о ревизији бирачког списка и посебни извештаји

Члан 22к

О обављеној ревизији бирачког списка, Комисија подноси извештај Народној скупштини до краја фебруара текуће године за претходну годину, а најкасније шест месеци пре рока за расписивања редовних избора за народне

посланике односно редовних избора за председника Републике (у даљем тексту: Извештај о ревизији).

Извештај о ревизији садржи препоруке надлежним органима и организацијама за унапређење вођења и ажурирања бирачког списка са прецизном спецификацијом на који орган односно организацију се која препорука односи.

Извештај о ревизији Комисија доставља органима и организацијама на које се односе препоруке из Извештаја о ревизији.

Органи и организације на које се односе препоруке из Извештаја о ревизији дужни су да по препорукама поступе и да о томе поднесу извештај Комисији у року од 120 дана од дана пријема Извештаја о ревизији.

Током обављања ревизије, Комисија може да донесе посебне извештаје са препорукама надлежним органима и организацијама за унапређење вођења и ажурирања бирачког списка (у даљем тексту: Посебни извештај).

Орган односно организација на коју се односе препоруке из Посебног извештаја дужна је да по препорукама поступи и да о томе поднесе извештај Комисији у року од 60 дана од дана пријема Посебног извештаја.

Посебни извештај је саставни део Извештаја о ревизији.

Праћење примене препорука и подношење извештаја Народној скупштини

Члан 22л

Комисија прати примену препорука и разматра извештаје о поступању по препорукама које јој подносе надлежни органи и организације.

У року од 45 дана од дана истека рока за подношење извештаја надлежних органа, односно организација о поступању по препорукама из Извештаја о ревизији или Посебног извештаја, Комисија разматра поступање тих органа, односно организације по препорукама и о томе подноси извештај Народној скупштини.

Уколико Комисија приликом разматрања извештаја о примени препорука утврди да орган или организација није поступила по препорукама из Извештаја о ревизији, закључком налаже органу или организацији да поступи по препорукама и о томе у року од 30 дана од дана достављања закључка поднесе извештај Комисији.

Седници Комисије на којој се разматра поступање по препорукама дужан је да присуствује представник надлежног органа односно организације на коју се препоруке односе.

Одлучивање Комисије

Члан 22љ

За доношење одлуке Комисије потребно је да за њу гласа најмање седам чланова Комисије, под условом да су за доношење одлуке гласала најмање два члана именована на предлог посланичких група у Народној скупштини које су део парламентарне већине, најмање два члана именована на предлог опозиционих посланичких група у Народној скупштини и оба члана именована на предлог удружења, осим ако је овим законом другачије прописано.

Заменик члана Комисије замењује члана Комисије у случају његовог одсуства, престанка мандата по сили закона или разрешења, до именовања новог члана Комисије.

Заменик члана Комисије има право гласа у одсуству члана Комисије којег замењује.

Заменик члана Комисије има иста права и дужности као и члан Комисије којег замењује.

Прва седница Комисије

Члан 22м

Прву седницу Комисије сазива председник Народне скупштине, у року од 30 дана од дана именовања чланова и заменика чланова Комисије.

Комисија на првој седници:

1) бира три члана Комисије, од којих је један именован на предлог посланичких група које су део парламентарне већине, један именован на предлог опозиционих посланичких група и један именован на предлог удружења, који ће се на годину дана смењивати на функцији председника Комисије;

2) доноси Пословник;

3) доноси План рада Комисије и финансијски план који мора бити усклађен са финансијским планом Народне скупштине.

Председник Комисије

Члан 22н

Председник Комисије сазива седнице Комисије, председава седницама, стара се о реду на седницама, као и о спровођењу Плана рада Комисије и потписује акте Комисије.

У случају одсутности или спречености председника Комисије да председава седници Комисије, седници председава заменик члана Комисије који је именован на предлог истог овлашћеног предлагача као и председник Комисије.

Промена чланова Комисије изабраних у складу са чланом 22м став 2. тачка 1) овог закона за обављање функције председника Комисије сваког новог састава Комисије наставља се према редоследу који је утврдио први састав Комисије.

Учесници у раду Комисије

Члан 22њ

У раду Комисије, без права одлучивања, учествују:

1) три представника министарства надлежног за послове управе;

2) један представник министарства надлежног за унутрашње послове;

3) један представник Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности.

Органи из става 1. овог члана дужни су да одреде своје представнике, у року од 15 дана од дана пријема писменог захтева Комисије.

У раду Комисије, без права одлучивања, по позиву Комисије, могу учествовати и:

1) представници међународних организација и стручњаци са знањем из области рада Комисије;

2) државни службеници у органима државне управе и службеници у органима аутономних покрајина, односно органима јединица локалне самоуправе са знањем из области рада Комисије, које одреди руководиоца органа у којима су ова лица запослена.

Позвана лица из става 3. овог члана дужна су да Комисији учине доступним све информације неопходне за вршење овлашћења Комисије прописаних овим законом.

Чланови и заменици чланова Републичке изборне комисије имају право да Комисији достављају примедбе у погледу тачности и ажурности бирачког списка, у складу са својим правом на увид у бирачки списак.

Комисија је дужна да о примедбама чланова и заменика чланова Републичке изборне комисије достави изјашњење Републичкој изборној комисији у року од 30 дана од дана пријема примедбе.

Када се на седници Комисије разматрају примедбе које члан односно заменик члана Републичке изборне комисије достави Комисији у складу са ставом 5. овог члана, на седницу се позива члан односно заменик члана Републичке изборне комисије који је доставио примедбе.

Јавност рада Комисије

Члан 22о

Рад Комисије је јаван.

Јавност рада Комисије обезбеђује се објављивањем на веб-презентацији Комисије: сазива седница Комисије, општих аката Комисије, извештаја које Комисија подноси Народној скупштини, посебних извештаја, Плана рада, записника са седница Комисије и других информација из делокруга рада Комисије од значаја за јавност.

Седницама Комисије могу да присуствују, у својству посматрача, до два представника удружења регистрованога у Републици Србији чији се циљеви остварују у области избора и које је Комисији поднело пријаву за посматрање рада Комисије уз обавезу потписивања изјаве о поверљивости података из члана 22ж овог закона. Поступак пријављивања за посматрање рада Комисије уређује се Пословником Комисије.

Изузетно, Комисија, на предлог члана Комисије, може одлучити да искључи јавност из законом предвиђених случајева.

У току избора, седницама Комисије могу да присуствују и представници удружења која су, у складу са законом којим се уређује избор народних посланика, добила овлашћења за посматрање избора.

Комисија на веб-презентацији омогућава посебну форму по којој грађани могу подносити примедбе у вези са питањима која су у надлежности Комисије.

Комисија издаје саопштења за јавност о свом раду и активностима најмање једном месечно, путем веб-презентације Комисије.

Комисија је дужна да у Извештају о ревизији посебно наведе укупан број примедби поднетих од стране грађана као и начин на који је по њима поступљено.

Услови за рад Комисије

Члан 22п

Услове за рад Комисије (кадровске, просторне и техничке) обезбеђује Народна скупштина.

Комисија има секретара и заменика секретара које одреди генерални секретар Народне скупштине из реда запослених у Служби Народне скупштине.

За секретара и заменика секретара Комисије може да буде одређено само оно лице које има високо образовање у области правних наука.

За потребе обављања ревизије бирачког списка, Комисија може да ангажује стручна лица са високим образовањем из математичких, демографских, информационих или економских наука или друштвено-статистичких и других сродних научних области.

Приликом вршења овлашћења из члана 22ј став 1. тачка 8) овог закона Комисија може да ангажује друга стручна лица, која без одлагања морају потписати писмену изјаву о поверљивости података из члана 22ж овог закона.

Средства за рад Комисије обезбеђују се у буџету Републике Србије, о чему се стара генерални секретар Народне скупштине.

Чланови и заменици чланова Комисије имају право на месечну накнаду за рад у Комисији у износу једне и по просечне зараде без пореза и доприноса исплаћене у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике.

Чланови и заменици чланова Комисије остварују право на накнаду трошкова који настају у вези с њиховим радом у Комисији сходно прописима којима се уређују накнаде и друга примања изабраних и постављених лица у државним органима.

Стручна лица која ангажује Комисија у складу са ставом 4. овога члана имају право на новчану накнаду, чији износ утврђује одбор Народне скупштине надлежан за административно-буџетска питања.

Члан 5.

После Главе VI. додају се Глава VIа и члан 24а који гласе:

„VIа ЗАШТИТА ПОДАТАКА О ЛИЧНОСТИ

Обавезе у вези са заштитом података о личности

Члан 24а

Подаци садржани у бирачком списку обрађују се искључиво у сврху остваривања бирачког права, у складу са овим законом и законом којим је уређена заштита података о личности.

Сва лица која по било ком основу предвиђеним овим законом имају приступ подацима о личности у бирачком списку дужна су да са тим подацима поступају у складу са законом којим је уређена заштита података о личности и искључиво у сврху вршења овлашћења која су им овим законом поверена.

Подаци о личности бирача којима се приступа у бирачком списку не смеју се користити у политичке сврхе, за потребе вођења изборне кампање нити на други начин злоупотребљавати.“.

Члан 6.

У члану 25. после става 1. додају се ст. 2-5. који гласе:

„Новчаном казном од од 100.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице које користи податке о личности у бирачком списку супротно члану 24а овог закона или повреди обавезе предвиђене изјавом о поверљивости.

За прекршај из става 2. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 20.000 до 150.000 динара.

Новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај физичко лице које неовлашћено приступи подацима о личности у бирачком списку, користи или открије податке о личности у бирачком списку.

Новчаном казном од 20.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у органу односно организацији ако:

- 1) орган односно организација поступи супротно члану 22j став 4. овог закона;
- 2) орган односно организација користи податке о личности у бирачком списку супротно члану 24а овог закона;
- 3) орган односно организација на које се односе препоруке из Извештаја о ревизији не поднесе Комисији извештај о поступању по препорукама у року од 120 дана од дана пријема Извештаја о ревизији или не поступи по препорукама Комисије.“.

Члан 7.

Надлежни одбор ће поступак предлагања првог састава Комисије у складу са одредбама овог закона покренути у року од 15 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 8.

Први састав Комисије који буде именован у складу са одредбама овог закона, дужан је да у року од девет месеци од дана именовања чланова и заменика чланова Комисије обави прву ревизију бирачког списка и Народној скупштини поднесе Извештај о ревизији.

Члан 9.

Три члана првог састава Комисије који на првој седници Комисије, у складу са одредбама овог закона, буду изабрани да буду председници Комисије, до истека рока из члана 8. овог закона смењиваће се на функцији председника Комисије на три месеца.

Први председник првог састава Комисије биће члан Комисије који је именован на предлог удружења.

Члан 10.

Народна скупштина ће разрешити дужности члана, односно заменика члана првог састава Комисије који дуже од три месеца не присуствује седницама Комисије.

Члан 11.

Министарство надлежно за унутрашње послове дужно је да министарству надлежном за послове управе достави податке потребне за извршење задатака из члана 2. овог закона у року од пет месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 12.

Министар надлежан за послове управе дужан је да прописе предвиђене за извршавање Закона о јединственом бирачком списку усклади са одредбама овог закона у року од пет месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Образац изјаве из члана 3. овог закона министар надлежан за послове управе прописује у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 13.

Образац изјаве из члана 4. овог закона (члан 22ж), први састав Комисије прописује у року од 15 дана од дана одржавања прве седнице.

Акт из члана 4. овог закона (члан 22ј став 8) први састав Комисије доноси у року од 30 дана од дана одржавања прве седнице.

Члан 14.

Веб-презентација Комисије успоставља се у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 15.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, осим одредаба члана 2. став 1. и ст. 3-7. које се примењују по истеку три месеца од дана ступања овог закона на снагу и одредбе члана 2. став 2. која се примењује по истеку шест месеци од дана ступања овог закона на снагу

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредби члана 42. став 2. Устава Републике Србије, којим је прописано да се прикупљање, држање, обрада и коришћење података о личности уређују законом.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Након конституисања Четрнаестог сазива Народне скупштине, у Народној скупштини је почетком априла 2024. године започет парламентарни дијалог о унапређењу изборних услова и примени препорука из извештаја посматрачких мисија Канцеларије ОЕБС за демократију и људска права (ОДИХР) о посматрању избора у Републици Србији. Овај дијалог је у складу са првом приоритетном препоруком ОДИХР из Коначног извештаја о ванредним парламентарним изборима одржаним 17. децембра 2023. године (у даљем тексту: Извештај о изборима из 2023. године), која гласи: „Да би се ефикасно спровеле препоруке наведене у овом и претходним извештајима ОДИХР о посматрању избора, неопходне измене законодавства би требало иницирати довољно пре наредних избора кроз укључив консултативни процес заснован на широком политичком консензусу. Ако буде реконституисана, међуресорна Радна група за координацију и праћење спровођења примене препорука за унапређење изборног процеса требало би да функционише потпуно транспарентно, уз укључивање релевантних актера, као што су организације цивилног друштва“.

У складу са договором који су у оквиру парламентарног дијалога постигле посланичке групе у Народној скупштини, Одбор за уставна питања и законодавство је 29. априла 2024. године донео Одлуку о образовању Радне групе за унапређење изборног процеса¹, у чији састав су ушли представници посланичких група парламентарне већине, поједине опозиционе посланичке групе, народни посланици политичких странака националних мањина које немају своје посланичке групе, као и представници три организације цивилног друштва (удружења ЦРТА, Центар за слободне изборе и демократију и Транспарентност Србија). У складу са наведеном одлуком, Радној групи за унапређење изборног процеса (у даљем тексту: Радна група) председавао је члан Радне групе именован на предлог удружења (Транспарентност Србија). Образовање радне групе практично представља додатно испуњење прве приоритетне препоруке ОДИХР из Извештаја о изборима из 2023. године.

Током парламентарног дијалога, као једна од кључних тема, наметнуло се испуњење још једне од приоритетних препоруке ОДИХР из Извештаја о изборима из 2023. године (приоритена препорука 4), која гласи: „Да би се одговорило на забринутости у вези са тачношћу бирачког списка и повећало поверење јавности, требало би преиспитати релевантне законе, прописе и праксе како би се омогућио приступ подацима о регистрацији бирача и олакшало спровођење значајне ревизије Јединственог бирачког списка уз учешће релевантних актера, укључујући политичке странке и цивилно друштво, а у складу са стандардима заштите података“. Препорука о ревизији Јединственог бирачког списка садржана је и у Коначном извештају о

¹ 04 Број: 06-961/24 од 29. априла 2024. године, 04 Број: 06-961/24-87, од 10. маја 2024. године, 04 Број: 06-961/24-101 од 21. јуна 2024. године и 04 Број: 06-961/24-190 од 23. новембра 2024. године

посматрању локалних избора одржаних 2. јуна 2024. године (приоритетна препорука број 3).

На захтев опозиционих посланичких група, постигнут је договор да се, у циљу испуњења цитиране приоритетне препоруке 4 из Извештаја о изборима из 2023. године, законом успостави комисија са задатком и овлашћењима за ревизију Јединственог бирачког списка.

У складу са наведеним, Предлогом закона се предлаже успостављање сталне комисије са задатком да обавља периодичне ревизије Јединственог бирачког списка, што укључује и утврђивање чињеничног стања о управљању, вођењу и тачности Јединственог бирачког списка и контролисање поступка његовог ажурирања, а све у циљу унапређења тачности, али и транспарентности и поверења грађана у Јединствени бирачки списак.

Осим наведеног, Предлогом закона се жели унапредити поверење грађана у Јединствени бирачки списак и кроз уношење законских одредби о доступности података у Јединственом бирачком списку како најширој јавности, тако и политичким субјектима који учествују на изборима и домаћим посматрачима изборног процеса, што је у складу са препорукама ОДИХР у вези са потребом објављивања података о упису бирача у бирачки списак који су довољно детаљни да омогуће значајну верификацију тачности броја бирача (препорука број 13 из Коначног извештаја о изборима за председника Републике одржаним 2017. године, препоруке бр. 6 и 16 из Коначног извештаја о изборима за народне посланике одржаним 2020. године, препорука број 4 из Извештаја о изборима одржаним 2023. године и препорука број 4 из Коначног извештаја о локалним изборима од 2. јуна 2024. године).

Радна група је остварила сарадњу са ОДИХР, који је 28. новембра 2024. године доставио Радној групи прве неформалне коментаре на у том тренутку актуелне предлоге нацрта закона о изменама и допунама Закона о јединственом бирачком списку, које су Радној групи поднели народни посланик Угљеша Мрдић, члан Радне групе испред Посланичке групе АЛЕКСАНДАР ВУЧИЋ – Србија не сме да стане и Удружење ЦРТА. У наведеном документу се износи општа оцена према којој су, свеукупно гледано, предложени нацрти у складу са претходним препорукама ОДИХР у вези са јединственим бирачким списком и, који, ако се имплементирају, пружају солидну основу за њихово поштовање.

У складу са Одлуком о образовању Радне групе за унапређење изборног процеса, Одбору за уставна питања и законодавство, 11. јануара 2025. године, достављена оба предлога за измене и допуне Закона о јединственом бирачком списку, на даље поступање. Народни посланик Угљеша Мрдић је накнадно, 23. јануара 2025. године, Одбору за уставна питања и законодавство доставио унапређену верзију свог предлога, измењену у циљу додатног приближавања предлогу Удружења ЦРТА.

Одбор за уставна питања и законодавство је организовао четири јавна слушања посвећена разматрању предлога. Јавна слушања су одржана 27. јануара 2025. године у Београду, 21. фебруара 2025. године у Крагујевцу, 3. марта 2025. године у Нишу и 20. марта 2025. године у Новом Саду. Уз наведена јавна слушања, унапређени предлог народног посланика Угљеше Мрдића био је предмет коментара ОДИХР од 28. марта 2025. године.

Након наведених јавних слушања и коментара ОДИХР, народни посланик Угљеша Мрдић је Одбору за уставна питања и законодавство, односно њеној Радној групи за унапређење изборног процеса у више наврата достављао нове верзије свог предлога, и то: 29. априла, 11. јуна, 14. и 28. јула,

8. и 12. септембра и 13. октобра 2025. године. Наведени предлози су били ревидирани и унапређени у складу са мишљењима које је ОДИХР достављао Одбору за уставна питања и законодавство 2. јуна, 10. јула, 3. септембра и 3. октобра 2025. године. Додатно, на текстове предлога су утицала и нова јавна слушања која су, у организацији Одбора за уставна питања и законодавство, одржана 19. јуна у Нишу, 20. јуна у Крагујевцу, 23. јуна у Новом Саду те 24. јуна и 18. јула 2025. године у Београду, као и писмени коментари које су поједина заинтересована лица, као и Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности доставили у складу са закључком са последњег јавног слушања одржаног 18. јула 2025. године у Београду.

Коначан текст, односно Предлог закона проистекао је из последњег предлога народног посланика Угљеше Мрдића од 14. октобра 2025. године, који је истог дана био достављен свим посланичким групама у Народној скупштини, као и удружењима ЦРТА, ЦеСИД и Транспарентност Србија.

Осим наведеног, Предлогом закона се жели консеквентно разрадити примена одредбе члана 6. став 2. Закона о јединственом бирачком списку након расписивања избора. Наиме, допунама Закона о јединственом бирачком списку донетим 10. маја 2024. године прописано је да се бирач који је већ уписан у јединствени бирачки списак (у даљем тексту: ЈБС) и који пријави пребивалиште у другој јединици локалне самоуправе, односно у другој градској општини, уписује у део ЈБС према месту новог пребивалишта након шест месеци од дана пријаве тог пребивалишта. Примена наведене допуне Закона о јединственом бирачком списку након расписивања избора отвара питање уписа у ЈБС оних бирача којима шест месеци од дана пријаве пребивалишта у новој јединици локалне самоуправе истиче након закључења ЈБС а најкасније до дана избора. Према важећим законским одредбама, до закључења ЈБС (до 15 дана пре дана гласања) решења о променама у ЈБС доноси општинска, односно градска управа, и то по службеној дужности или на захтев грађана, а након закључења ЈБС па све до 72 часа пре дана избора, министарство надлежно за послове управе, али искључиво на захтев грађана, а не и по службеној дужности. Узевши наведено у виду, након закључења ЈБС у случају расписивања избора извршење законске обавезе уписа бирача у део ЈБС истеком шест месеци од пресељења било би практично могуће само у случају да сâм бирач то затражи. Осим тога, овакав упис уопште не би био могућ у случају оних бирача којима би шест месеци од пресељења истекао у времену између 72 часа пре дана избора и самог дана избора, јер измене у ЈБС тада више нису могуће. Како би се избегли сви наведени проблеми, Предлогом закона се, дакле, жели прецизирати примена одредбе члана 6. став 2. Закона о јединственом бирачком списку у случају расписивања избора.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Предлога закона се прописује обавеза надлежног општинског односно градског органа управе да, након расписивања избора, осим малолетних лица која бирачко право треба да стекну најкасније на дан избора², у део ЈБС за који је надлежан, одмах упише и оног бирача који је већ уписан у ЈБС по основу претходног пребивалишта и који је пријавио ново пребивалиште на територији те општине, града односно градске општине, ако ће законски рок од шест месеци за упис у ЈБС по основу промене пребивалишта истећи најкасније на дан избора. На предложени начин се

² Ова обавеза је предвиђена чланом 4. став 1. Закона о јединственом бирачком списку

решавају све недоумице проистекле из одредбе члана 6. став 2. Закона о јединственом бирачком списку.

Чланови 2. и 3. Предлога закона имају за сврху да, у духу препорука ОДИХР, унапреде транспарентност ЈБС, кроз уношење у основни текст закона неколико решења којима се, као прво, дефинише скуп података који на својој веб-презентацији објављује министарство надлежно за послове управе (тренутно је то Министарство државне управе и локалне самоуправе - МДУЛС) ради увида најшире јавности, а потом и дефинише право приступа, односно увида у ЈБС од стране чланова и заменика чланова Републичке изборне комисије, затим домаћих посматрача изборног процеса, као и подносилаца проглашених изборних листа.

Тако се чланом 2. Предлога закона, кроз суштински допуну члана 14. основног закона додавањем пет нових ставова, предлаже увођење обавезе за МДУЛС да, до закључења ЈБС, на сваких седам дана објављује податке о броју и правном основу промена у ЈБС које се врше у свакој од јединица локалне самоуправе. Овакво решење се ослања на предлог Удружења ЦРТА да се наведена обавеза повери општинским и градским управама, којима је законом поверен посао ажурирања ЈБС за своје територије. Међутим, како би се осигурало да се наведени подаци за целу територију Републике Србије објављују униформно и благовремено, предлаже се, као што је већ наведено, да ту обавезу преузме на себе МДУЛС.

Осим тога, предлаже се да објављивање броја бирача по јединицама локалне самоуправе, што је тренутно обавеза из Упутства за спровођење Закона о јединственом бирачком списку („Службени гласник РС“, бр. 15/12, 88/18, 67/20, 40/21, 90/21, 16/22, 34/24 и 44/24), постане законска категорија, с тим што се Предлогом закона предвиђа да се ови подаци, уместо до сада на месечном, објављују на недељеном нивоу. Овакво решење одговара и предлогу Удружења ЦРТА.

Предлаже се, даље, да се законски дефинише обим информација које ће убудуће бити трајно доступне на увид јавности, и то о бирачима разврстаним по бирачким местима у оквиру сваке јединице локалне самоуправе. Тако се дефинишу, прво, лични подаци бирача (име, име једног од родитеља и презиме), а затим и бројчани показатељи броја бирача по домаћинству, адреси и броју стана. Додатно, уводи се обавеза да се, након закључења ЈБС, објављује и податак да ли је бирач у извод из бирачког списка уписан по основу пребивалишта или пријаве гласања по месту боравишта (тзв. изабрано место гласања). Податак о гласању према месту боравишта се, у складу са Законом о јединственом бирачком списку, на захтев бирача у ЈБС уноси за сваке изборе посебно, и то тек након расписивања избора, а све до пет дана пре закључења ЈБС, због чега се ти подаци, по природи ствари, могу објављивати тек након закључења ЈБС. Све наведено одговара решењима садржаним у последњем предлогу Удружења ЦРТА.

Предложена решења представљају битно унапређење у односу на тренутно стање, с обзиром на то да је тачком 10. став 3. Упутства за спровођење Закона о јединственом бирачком списку тренутно прописано да МДУЛС након закључења ЈБС објављује податке о именима и презименима бирача по бирачким местима за подручје јединице локалне самоуправе. Даље, предложено решење има за сврху и законско дефинисање обраде личних података бирача, што је обавеза у складу са Законом о заштити података о личности („Службени гласник РС“, број 87/18). На овај начин се, као што је то већ поменуто, битно унапређује транспарентност ЈБС, уз истовремено вођење рачуна о заштити осетљивих података о личности бирача.

Досадашњи ставови 1. и 2. члана 14. постали би ставови 5. и 7. предложеног новог члана 14.

Члан 3, кроз измену члана 21. основног закона, има за сврху, као прво, увођење новог механизма за детаљнији увид у ЈБС кроз прописивање права чланова Републичке изборне комисије (како оних у сталном, тако и у проширеном саставу, који постоји током спровођења избора) на приступ подацима о бирачима у ЈБС. Овакво решење представља додатни вид континуираног праћења стања у ЈБС, заједно са Комисијом за ревизију, верификацију и контролу тачности и ажурирања бирачког списка (у даљем тексту: Комисија), чије се образовање предлаже овим предлогом закона. Предложени механизам је додатно ојачан предложеним правом сваког члана и заменика члана Републичке изборне комисије да упути конкретну примедбу и од МДУЛС добије одговор по питању тачности и ажурности ЈБС, у року од 15 дана од пријема примедбе. Током избора, рок за одговор МДУЛС је скраћен на пет дана, услед чињенице да су, по природи ствари, током избора питања у вези са ЈБС битно актуелнија и, самим тим, хитнија.

С друге стране, унапређује се и прецизира положај подносилаца проглашених изборних листа (самим тим и предлагача кандидата за председника Републике, с обзиром на то да се одредбе Закона о јединственом бирачком списку сходно примењују и на изборе за председника Републике). Према садашњој законској одредби, право на увид и на подношење захтева за промену у бирачком списку има и подносилац изборне листе или лице које он овласти, по истом поступку по коме то право имају и грађани. Предлогом закона се предлаже да овлашћено лице подносиоца изборне листе има битно олакшан приступ ЈБС преко модула на веб-презентацији МДУЛС, при чему ће бити омогућен приступ подацима о свим бирачима, док је према важећем закону тај приступ био ограничен само на податке о бирачима који су за тај приступ дали сагласност подносиоцу изборне листе. Према Предлогу закона, сагласност бирача ће се тражити само за случај да подносилац изборне листе жели да поднесе захтев за промену у ЈБС која се односи на тог бирача.

У циљу додатне транспарентности, а у складу са препоруком из мишљења ОДИХР, Предлогом закона се предлаже и право увида у ЈБС од стране домаћих удружења која током избора од Републичке изборне комисије добију овлашћење за праћење рада органа за спровођење избора (тзв. домаћи посматрачи).

Битну новину у Предлогу закона представља решење према којем се приступ подацима у ЈБС условљава претходним потписивањем одговарајуће писмене изјаве о поверљивости података. Предлогом закона се, кроз члан 5. предлаже додавање посебне Главе VI и новог члана 24а у текст основног закона, којим се наглашава законска обавеза свих лица која по било ком основу предвиђеним Законом о јединственом бирачком списку имају приступ подацима о личности у ЈБС да са тим подацима поступају у складу са законом којим је уређена заштита података о личности и искључиво у сврху вршења овлашћења која су им овим законом поверена.

У сврху нарочитог наглашавања ове обавезе, потписивање наведене изјаве од стране чланова и заменика чланова Републичке изборне комисије, домаћих посматрача и подносилаца изборних листа предлаже се чланом 3, односно измењеним чланом 21. основног текста Закона о јединственом бирачком списку, док би за чланове Комисије та обавеза била прописана новим чланом 22ж, с том разликом што изјава коју треба да потпишу чланови Комисије обухвата заштиту личних података из свих евиденција којима су чланови Комисије овлашћени да приступају, а не само из ЈБС. Изјаву из члана 4.

Предлога закона, која се односи на заштиту личних података само из ЈБС, прописаће министар надлежан за послове управе, имајући у виду да руководи органом државне управе надлежним за вођење ЈБС. С друге стране, предлаже се да образац изјаве из члана 22ж утврди Комисија. Обавезу потписивања изјаве из члана 22ж имаће и посматрачи рада Комисије који се буду пријавили Комисији за праћење њеног рада.

Чланом 4. Предлога закона предлаже се додавање нове главе Va и 19 нових чланова закона (чл. 22а-22п), којима би се предвидео и уредио поступак ревизије ЈБС, као трајне активности коју треба да редовно обавља посебна комисија као стално тело чије се образовање предвиђа Предлогом закона.

Члан 22а дефинише појам ревизије ЈБС и ту надлежност поверава Комисији за ревизију, верификацију и контролу тачности и ажурирања бирачког списка.

У складу са чл. 22б и 22в, Комисију би чинило десет чланова и десет њихових заменика, које ће именовати Народна скупштина. Предлаже се да осам од тих десет чланова (укључујући ту и њихове заменике) буде именовано на предлог посланичких група у Народној скупштини, док би два члана и два заменика чланова била именована на предлог удружења која су званично посматрала најмање три изборна поступка на националном нивоу (изборе за народне посланике или изборе за председника Републике) и о њима објавила извештаје са налазима извештавања. Овако уско постављен услов за удружења израз је жеље да у рад Комисије буду укључени представници релевантних удружења која су се конкретно бавила изборима, односно праћењем изборних поступака. Предложена инклузивна структура Комисије представља и испуњење препоруке ОДИХР у вези са потребом укључивања политичких субјеката и организација цивилног друштва у ревизију ЈБС.

Чланом 22б се члановима и заменицима чланова Комисије додељује статус службеног лица у обављању дужности у Комисији. Оваквим решењем се, као прво, обезбеђује правна заштита чланова и заменика чланова Комисије у складу са одредбама Кривичног законика, те им се уједно повећава и обавеза да у обављању своје дужности поступају савесно и законито.

Предлаже се да чланство у Комисији буде структурирано тако да пет чланова буде именовано на предлог парламентарне већине (посланичких група чији су народни посланици гласали за избор Владе), три члана именована на предлог опозиционих посланичких група (које нису део парламентарне већине) и два члана именована на предлог удружења. На предложени начин се жели успоставити реалан однос парламентарне већине и опозиције у Народној скупштини, уз адекватну заступљеност и релевантних удружења. Једини изузетак од правила да три члана и заменика члана Комисије буду именована на предлог парламентарне опозиције представља ситуација у којој у Народној скупштини не постоји ниједна опозициона посланичка група; у том случају би посланичке групе парламентарне већине предлагале седам чланова и седам заменика чланова Комисије, док би удружења предлагала три члана и три заменика члана Комисије.

Чланом 22г предвиђају се квалификаторни и дисквалификаторни услови за чланство у Комисији, којима се, с једне стране, жели обезбедити да Комисију чине лица са квалификацијама од значаја за обављање задатка Комисије, а, с друге стране, спречити да у Комисији буду лица за које се може сматрати да су у могућем сукобу интереса имајући у виду њихов статус народног посланика који ће евентуално разматрати извештаје Комисије или статус члана или заменика члана Републичке изборне комисије који ће имати право да упућује примедбе Комисији, као и статус у органима чији ће рад и

поступање, пре свега у погледу вођења и ажурирања ЈБС, бити предмет разматрања од стране Комисије. Утврђује се забрана да у састав Комисије уђе лице које је правноснажно осуђено за кривично дело на безусловну казну затвора од најмање шест месеци, као посебан дисквалификациони услов достојности за чланство у Комисији.

Поступак именовања чланова и заменика чланова Комисије уређује се чл. 22д-22е.

Предлаже се да поступак предлагања кандидата за чланове и заменике чланова Комисије спроводи скупштински одбор у чијем су делокругу послови државне управе (тренутно је то Одбор за правосуђе, државну управу и локалну самоуправу). Поступак предлагања би требало да започне најкасније шест месеци пре истека мандата „одлазећем“ саставу Комисије, чиме се оставља довољно времена да се благовремено спроведу сви кораци предложене процедуре и на време именује нов састав Комисије. Покретање поступка представља упућивање дописа од стране председника надлежног скупштинског одбора посланичким групама које се у складу са одредбама члана 22в сматрају овлашћеним предлагачима, са позивом да у року од 15 дана од пријема дописа одбору предложе чланове и заменике чланова Комисије. Заинтересована удружења се позивају објављивањем на веб-презентацији Народне скупштине јавног позива за предлагање кандидата за чланство у Комисији, с тим што председник надлежног скупштинског одбора треба и да се непосредно, писмено обрати удружењима која су посматрала последња три изборна поступка и објавила извештаје о резултатима тог посматрања.

Чланом 22д дефинише се, такође, садржај предлога кандидата, као и пратећа документација, који се достављају надлежном скупштинском одбору.

Члан 22ђ уређује разматрање поднетих кандидатура од стране надлежног одбора, при чему се предвиђа могућност да нека овлашћена опозициона посланичка група не достави предлог свог кандидата, у ком случају надлежни одбор треба да се обрати следећој по величини опозиционој посланичкој групи захтевом за достављање предлога кандидата. С обзиром на то да се чланом 22в предвиђа да свако заинтересовано удружење треба да достави предлог једног члана и једног заменика члана Комисије, овим чланом се уређује ситуација у којој надлежни одбор прими предлог само једног, односно више од два удружења која испуњавају формални услов из члана 22б да буду овлашћени предлагачи. Дакле, у случају да надлежни одбор добије предлог два удружења и да се предлози имају сматрати уредним односно правно ваљаним, оба предлога ће, по логици ствари, бити уврштена у укупну Листу кандидата, те се та ситуација изричито не регулише законом. За случај да се пријави само једно удружење, предвиђа се упућивање позива том удружењу да предложи још по једног члана и заменика члана Комисије. У случају да буду примљени предлози више од два удружења, предвиђа се организовање састанка тих удружења ради утврђивања коначног предлога по два кандидата за члана и заменика члана. Механизам утврђивања тог коначног предлога подразумева, прво, могућност постизања међусобног договора удружења, затим гласање у случају да договор не буде постигнут, те, на крају, жреб, ако резултат гласања не буде довео до предлога по два члана и заменика члана Комисије. Жреб би се, дакле, спроводио у случају да нпр. три предложена кандидата за члана на гласању добију исти и истовремено највећи број гласова. Такође, у случају да један предложени кандидат добије највећи број гласова, док следећи највећи број гласова добију два предложена кандидата, жреб би се спроводио између та два предложена кандидата, како би се утврдило ко ће, уз предложеног кандидата који је добио највећи број гласова,

бити други кандидат за члана Комисије. Све наведено се примењује и када је у питању утврђивање предлога за замене чланова Комисије.

У циљу обезбеђивања могућности да се оспори одлука надлежног одбора о томе да ли су кандидате предложили овлашћени предлагачи као и да ли предложени кандидати испуњавају законске услове да буду именовани у Комисију, предвиђа се, прво, обавеза надлежног одбора да гласа о сваком појединачном предлагачу и појединачном кандидату, а затим и могућност да се те одлуке оспоре подношењем приговора о којем треба да одлучи председник Народне скупштине. Право приговора се даје сваком предлагачу и предложеном кандидату, с том разликом што предлагачи и кандидати из реда посланичких група не могу да оспоравају предлагаче и кандидате из реда удружења, и обрнуто.

У складу са чланом 22е, надлежни одбор треба да утврди и Народној скупштини поднесе листу са десет кандидата за чланове и десет кандидата за замене чланова Комисије и о којој Народна скупштина треба да одлучи на првој наредној седници, а најкасније у року од 45 дана од подношења листе кандидата Народној скупштини од стране надлежног одбора. Народна скупштина гласа о листи кандидата као таквој, дакле у целини, а не појединачним изјашњавањем о именовању сваког од кандидата. На овај начин се обезбеђује да Комисија или буде именована у потпуном саставу или да се, у случају да за листу кандидата не гласа потребна већина, понови целокупни поступак предлагања и именовања чланова Комисије.

Чланом 22з се предвиђа петогодишње трајање мандата чланова и заменика чланова Комисије, са могућношћу још само једног именовања у Комисију. Предвиђа се, такође, да мандат чланова и заменика чланова Комисије почиње да тече даном доношења одлуке о њиховом именовању, с тим да не може да почне да тече пре него што истекне мандат „одлазећем“ саставу Комисије, чиме се сваком саставу Комисије гарантује испуњење пуног петогодишњег мандата.

Члановима 22з и 22и уређују се, такође, престанак мандата члану и заменику члана Комисије пре истека мандата саме Комисије, као и поступак именовања новог члана уместо члана коме је престао мандат. У односу на основе за разрешење предвиђене чланом 22з, битно је указати на то да се као један од основа предлаже пропуштање или одбијање обављања дужности у Комисији у одређеном временском периоду, како би се обезбедили услови за активан рад свих чланова Комисије на испуњењу захтевног и веома битног задатка утврђеног овим предлогом закона.

Чланом 22з се уводи и могућност да председник Народне скупштине распусти Комисију ако не извршава своје основне законске обавезе, односно не донесе основне акте потребне за њен рад (Пословник, План рада и акт којим треба да се уреди поступак ревизије) или не примењује План рада, те не поднесе Извештај о ревизији. На овај се начин, кроз прописивање последице неактивног рада Комисије, законом инсистира на одговорном обављању дужности свих чланова и заменика чланова Комисије.

Чланом 22и се предвиђа да се нови члан, односно заменик члана Комисије предлаже у року од 15 дана од дана доношења одлуке Народне скупштине у вези са престанком мандата претходног члана, односно заменика члана Комисије, након чега се даљи поступак спроводи сходном применом одредаба о предлагању новог састава Комисије.

Како би се обезбедило да се на сваких пет година именује комплетан нов састав Комисије, чланом 22и се предвиђа да се члан односно заменик

члана Комисије који буде именован уместо члана односно заменика члана Комисије којем мандат буде престао пре истека пет година од његовог именовања, не именује на пун мандат од пет година, већ само до истека мандата члана односно заменика члана уместо којег је именован. Следствено томе, предвиђа се да се неће приступити именовању новог члана односно заменика члана Комисије ако је до истека петогодишњег мандата Комисије остало мање од шест месеци. Ово стога што би, у складу са чланом 22д, у овом случају требало да започне поступак именовања целокупног новог састава Комисије, па би парцијално именовање само једног члана односно заменика члана Комисије било несврхисходно.

Чланом 22ј су таксативно дефинисана овлашћења Комисије у поступку извршења свог задатка, при чему је битно напоменути да у контексту ревизије ЈБС Комисија има право анализирања података и из других државних евиденција које су уско повезане са вођењем ЈБС и на којима се промене у ЈБС заснивају, а то су матичне књиге рођених, венчаних и умрлих, које се воде у складу са Законом о матичним књигама („Службени гласник РС“, бр. 20/09, 145/14 и 47/18), као и евиденција пребивалишта и боравишта грађана, која се води у складу са Законом о пребивалишту и боравишту грађана („Службени гласник РС“, број 87/11).

Истим чланом се предвиђа да Комисија доноси пословник, као и посебан акт којим ће се детаљније уредити поступак ревизије бирачког списка.

Посебно је значајна одредба која дефинише овлашћења чије вршење не зависи од доношење посебне одлуке Комисије, чиме се отклањају могуће недоумице у вези са њиховом практичном применом у раду Комисије.

У складу са чланом 22к, Комисија би имала обавезу да Народној скупштини подноси извештај о обављеној ревизији сваке године, водећи рачуна о ограничењу да, у складу са препоруком из мишљења ОДИХР, то мора бити најкасније шест месеци пре Уставом Републике Србије предвиђених рокова за расписивање редовних избора за народне посланике, односно избора за председника Републике (90 дана пре истека мандата Народне скупштине, односно мандата председника Републике).

Извештај о обављеној ревизији треба да садржи и конкретне препоруке, односно мере за унапређење не само начина на који се ЈБС води односно ажурира од стране општинских и градских управа, већ и начина на који се воде друге са ЈБС повезане службене евиденције о статусу грађана.

Како се предлаже чланом 22к, Комисија би извештај о обављеној ревизији, ради даљег поступања, достављала органима и организацијама на које се односе препоруке. Ови органи и организације ће бити дужни да по препорукама Комисије поступе у року од 120 дана од дана пријема извештаја о обављеној ревизији и да о том поступању известе Комисију.

У циљу обезбеђивања ефикасности и ефективности рада Комисије, Предлог закона, у новом члану 22к, предвиђа могућност да Комисија, током године, сачињава и посебне извештаје који садрже препоруке које захтевају правовремену реакцију одређеног органа или организације. Због тога се предлаже да рок за поступање по препорукама садржаним у посебним извештајима буде дупло краћи од рока из извештаја о обављеној ревизији.

Чланом 22л се дефинише праћење примене препорука од стране Комисије, о чему ће Комисија подносити посебне извештаје Народној скупштини, како би Народна скупштина, са своје стране а преко ресорних одбора, у вршењу контролне функције пратила поштовање обавеза надлежних органа и организација проистеклих из препорука Комисије.

Начин одлучивања Комисије уређен је чланом 22г. Предлаже се јасно дефинисање потребне већине за доношење одлуке (седам гласова за). Додатни корективни фактор представља услов да за сваку одлуку морају да гласају најмање по два члана из сваке од три структуре заступљене у Комисији (парламентарне већине, парламентарне опозиције и удружења). На овај начин се обезбеђује да у одлукама Комисије учествују све три структуре заступљене у Комисији. Истим чланом је дефинисан и положај заменика члана Комисије, укључујући ту и могућност учешћа у одлучивању Комисије.

Чланом 22м дефинише се прва седница Комисије, коју сазива председник Народне скупштине, у року од 30 дана од дана именовања састава Комисије. Овим чланом се утврђује да се на позицији председника Комисије на годину дана смењују три члана Комисије које Комисија бира на првој седници, и то тако што се бира по један члан из сваке од три структуре заступљене у Комисији. Истим чланом се, такође, дефинише да на првој седници Комисија треба да донесе Пословник, План рада Комисије и финансијски план.

Чланом 22н дефинишу се овлашћења председника Комисије, те није предвиђено постојање заменика председника, већ је уређена једино ситуација у којој председник Комисије није у могућности да председава седници Комисије, када га замењује заменик члана именован на предлог овлашћеног предлагача који је предложио и председника Комисије.

Последњим ставом члана 22н предвиђа се да се ротација на месту председника сваког новог састава Комисије обавља према редоследу који утврди први састав Комисије, што значи да сваки нови састав Комисије не утврђује нов редослед председавања, већ место председника преузима члан изабран на првој седници новог састава Комисије који је именован на предлог оног предлагача којем то место припада у складу са редоследом који је утврђен од стране првог састава Комисије. На овај начин се обезбеђује да све три групације заступљене у Комисији (парламентарна већина, парламентарна опозиција и удружења) равномерно руководе радом Комисије, те се спречава могућност да председник „одлазећег“ и први председник новог састава Комисије буду чланови именовани на предлог исте групације.

Према члану 22њ, у раду Комисије, без права одлучивања, могу и треба да учествују представници министарстава надлежних за унутрашње послове и послове управе, као и Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности. Руководиоци наведених органа треба да одреде своје представнике у року од 15 дана од пријема писменог захтева Комисије. По позиву, у раду Комисије, такође без права одлучивања, могу да учествују и представници међународних организација и стручњаци са знањем из области рада Комисије, као и државни службеници у органима државне управе и службеници у органима аутономних покрајина, односно органима једница локалне самоуправе са знањем из области рада Комисије, које одреди руководиоца органа у којима су ова лица запослена. На овај начин се обезбеђује адекватна подршка у раду Комисије, било кроз пружање информација у вези са радом надлежних органа, било кроз пружање стручне подршке члановима и заменицима чланова Комисије.

Истим чланом се предвиђа посебно право чланова и заменика чланова Републичке изборне комисије да Комисији упућују примедбе у погледу тачности и ажурности ЈБС, да од Комисије добију изјашњење на те примедбе, као и да буду позвани на седницу Комисије на којој се те примедбе разматрају.

Чланом 22о се уређује јавност рада Комисије. Тако се овим чланом предвиђа да Комисија има своју веб-презентацију на којој ће се објављивати сви најважнији акти настали у раду Комисије, с тим што ће, према слову закона,

грађанима бити омогућено да путем веб-презентације Комисији упућују примедбе по питањима којима Комисија треба и може да се бави.

Транспарентност рада Комисије битно је унапређена омогућавањем заинтересованим регистрованим домаћим удружењима чији се циљеви остварују у области избора, да, у складу са поступком који треба да буде уређен Пословником Комисије, поднесу одговарајућу пријаву Комисији за посматрање њеног рада. Током избора, праћење рада Комисије биће омогућено и удружењима која су добила овлашћења од надлежних изборних комисија да прате рад органа за спровођење избора.

Комисија ће имати посебну обавезу да најмање једном месечно, путем своје веб-презентације, издаје саопштења којим ће јавности бити обавештавана о раду Комисије.

Чланом 22п је предвиђено да услове за рад Комисије обезбеђује Народна скупштина, што укључује и одређивање од стране генералног секретара Народне скупштине запослених у Служби Народне скупштине који ће обављати послове секретара и заменика секретара Комисије.

Истим чланом се предвиђа да се средства потребна за рад Комисије обезбеђују у буџету Републике Србије, да чланови и заменици чланова Комисије имају право на месечну новчану накнаду за рад у Комисији дефинисану овим законом, као и право на накнаду других трошкова насталих у њиховом раду сходно прописима о накнадама и другим примањима изабраних и постављених лица у државним органима.

Посебно се дефинише могућност да Комисија, у случају потребе, ангажује стручњаке из одговарајућих области ради пружања стручне подршке у раду Комисије. Предлаже се да ти стручњаци такође имају право на новчану накнаду чији износ не би био дефинисан законом, већ посебним актом одбора Народне скупштине надлежног за административно-буџетска питања.

Чланом 5. Предлога закона се предлаже да се новим чланом 24а јасно укаже на обавезу поштовања Закона о заштити података о личности од стране свих лица која ће, у складу са одредбама овог закона, имати приступ осетљивим подацима о личности бирача у ЈБС. Посебно се прописује забрана да се лични подаци бирача користе у политичке сврхе, за потребе вођења изборне кампање или да се на други начин злоупотребљавају. Ова одредба се, пре свега, односи на политичке субјекте као подносиоце изборних листа, како се нпр. адресе бирача не би користиле за слање пропагандних материјала и сл.

Чланом 6. Предлога закона битно се проширује прекршајна одговорност у односу на постојећу одредбу члана 25. основног закона. Тако се, прво, предвиђа прекршајна одговорност за сваку злоупотребу података о личности из јединственог бирачког списка, односно њихово коришћење изван сврхе за коју им је омогућен приступ. Друго, предвиђа се прекршајна одговорност и за непоштовање односно непоступање по захтевима Комисије органа и организација у складу са чланом 22ј, као и за непридржавање обавезе поступања по препорукама Комисије из извештаја о обављеној ревизији, укључујући ту и обавезу извештавања Комисије о поступању по тим препорукама. На предложени начин се наглашава обавезност одлука Комисије за надлежне органе и организације. Предложени распони прекршајних казни утврђени су у складу са распонима дефинисаним чланом 39. Закона о прекршајима („Службени гласник РС“, бр. 65/13, 13/16, 98/16 - УС, 91/19 - др. закон, 91/19 и 112/22 - УС).

Чланом 7. Предлога закона предлаже се да Одбор за правосуђе, државну управу и локалну самоуправу Народне скупштине поступак за избор

првог састава Комисије започне у року од 15 дана од дана ступања на снагу предложеног закона, до када би све посланичке групе у Народној скупштини и заинтересована удружења која се сматрају овлашћеним предлагачем чланова и заменика чланова Комисије имале прилику да се адекватно упознају са одредбама о ревизији ЈБС, а пре свега надлежностима будуће Комисије.

Чланом 8. Предлога закона предвиђа се обавеза првог састава Комисије да у року од девет месеци од свог именовања обави прву ревизију ЈБС и Народној скупштини поднесе извештај о обављеној ревизији.

Чланом 9. Предлога закона се предвиђа посебно правило за ротирање председника Комисије на тој функцији на свака три месеца, што представља изузетак од општег правила из члана 22м који је у складу са чињеницом да се Предлогом закона предвиђа посебан рок за обављање прве ревизије ЈБС. Истим чланом се предвиђа да ће први председник Комисије бити члан Комисије који буде именован на предлог удружења.

Чланом 10. Предлога закона се прописује посебан рок за разрешење члана односно заменика члана првог састава Комисије који не присуствује седницама Комисије, као изузетак од општег правила из члана 22з став 5, такође имајући у виду посебан рок за обављање прве ревизије ЈБС.

Чланом 11. Предлога закона утврђује се обавеза Министарства унутрашњих послова да у року од пет месеци од дана ступања на снагу предложеног закона МДУЛС достави податке потребне за извршење члана 2. Предлога закона.

Чланом 12. Предлога закона утврђује се обавеза министра државне управе и локалне самоуправе да прописе из своје надлежности за извршавање Закона о јединственом бирачком списку усклади са одредбама Предлога закона у року од пет месеци од дана ступања на снагу овог закона, те да образац изјаве из члана 3. Предлога закона пропише у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Чланом 13. Предлога закона прописује се обавеза првог састава Комисије који буде именован након ступања на снагу предложеног закона да образац изјаве предвиђене новим чланом 22ж пропише у року од 15 дана од дана одржавања прве седнице. Истим чланом се предвиђа обавеза првог састава Комисије да акт из члана 22ј којим ће ближе уредити поступак ревизије ЈБС донесе у року од 30 дана од дана одржавања прве седнице.

Чланом 14. предвиђа се обавеза успостављања веб-презентације Комисије у року од 30 дана од дана ступања на снагу предложеног закона.

Чланом 15. Предлога закона се предвиђа да овај закон ступи на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, осим члана 2, чије би одредбе требало да почну да се примењују по истеку одређеног периода након ступања закона на снагу. Тако се предлаже да се почетак примене одредбе члана 2. става 2, која предвиђа обавезу МДУЛС да на својој веб-презентацији објављује податке о броју бирача по домаћинству, односно адреси и броју стана, одложи на шест месеци, а да се примена осталих одредби члана 2. одложи на три месеца. Предложена одлагања су последица чињенице да примена решења из нових одредби члана 2. предложеног закона подразумева претходна подешавања система ЈБС као електронске базе података, као и прибављање одређених података од стране Министарства унутрашњих послова.

IV ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона потребно је обезбедити додатна финансијска средства у буџету Републике Србије за 2025. годину, у износу од 39.000.00,00 динара у бруто износу.

Средства за спровођење овог закона у 2026. и 2027. години биће планирана у оквиру лимита утврђених законом о буџету за сваку буџетску годину.

V ОБЈАШЊЕЊЕ РАЗЛОГА ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Доношење предложеног закона по хитном поступку се предлаже како би Комисија за ревизију, верификацију и контролу тачности и ажурирања бирачког списка била образована у најкраћем року, чиме би било омогућено што скорије именовање њеног састава и почетак рада на испуњењу предложеним законом утврђених надлежности.

VI ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ И ДОПУЊУЈУ У ЗАКОНУ О ЈЕДИНСТВЕНОМ БИРАЧКОМ СПИСКУ

Лица која се уписују у бирачки списак

Члан 4.

У бирачки списак уписују се лица која имају бирачко право, а након доношења одлуке о расписивању избора и малолетна лица која бирачко право стичу најкасније на дан избора.

НАКОН ДОНОШЕЊА ОДЛУКЕ О РАСПИСИВАЊУ ИЗБОРА, БИРАЧА КОЈИ ЈЕ ВЕЋ УПИСАН У БИРАЧКИ СПИСАК, А КОЈИ ПРИЈАВИ ПРЕБИВАЛИШТЕ У ДРУГОЈ ЈЕДИНИЦИ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ, ОДНОСНО У ДРУГОЈ ГРАДСКОЈ ОПШТИНИ, ОПШТИНСКА, ОДНОСНО ГРАДСКА УПРАВА НАДЛЕЖНА ПРЕМА МЕСТУ НОВОГ ПРЕБИВАЛИШТА УПИСУЈЕ У ДЕО БИРАЧКОГ СПИСКА ПРЕМА МЕСТУ НОВОГ ПРЕБИВАЛИШТА АКО ЋЕ НАЈКАСНИЈЕ НА ДАН ИЗБОРА ИСТЕЋИ ШЕСТ МЕСЕЦИ ОД ДАНА ПРИЈАВЕ ПРЕБИВАЛИШТА У ТОЈ ЈЕДИНИЦИ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ, ОДНОСНО ГРАДСКОЈ ОПШТИНИ.

~~4. Излагање делова бирачког списка за подручје јединице локалне самоуправе~~

4. ИЗЛАГАЊЕ БИРАЧКОГ СПИСКА НА УВИД ГРАЂАНИМА

Члан 14.

~~Дан после расписивања избора, општинска, односно градска управа која ажурира бирачки списак за подручје јединице локалне самоуправе излаже део бирачког списка за подручје јединице локалне самоуправе на увид грађанима и то оглашава преко средстава јавног информисања и, по потреби, на други начин и обавештава грађане да од општинске, односно градске управе могу до закључења бирачког списка захтевати доношење решења на којима се заснивају промене у бирачком списку.~~

~~Начин излагања дела бирачког списка који се води за подручје јединице локалне самоуправе ближе уређује министар надлежан за послове управе.~~

МИНИСТАРСТВО НАДЛЕЖНО ЗА ПОСЛОВЕ УПРАВЕ У ЦИЉУ ИЗЛАГАЊА БИРАЧКОГ СПИСКА НА УВИД ГРАЂАНИМА, НА СВОЈОЈ ВЕБ-ПРЕЗЕНТАЦИЈИ ОМОГУЋАВА УВИД У ПОДАТКЕ О БИРАЧИМА (ИМЕ, ИМЕ ЈЕДНОГ ОД РОДИТЕЉА И ПРЕЗИМЕ) РАЗВРСТАНИМ ПО БИРАЧКИМ МЕСТИМА ЗА ПОДРУЧЈЕ ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ.

ОСИМ ПОДАТАКА ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА, МИНИСТАРСТВО НАДЛЕЖНО ЗА ПОСЛОВЕ УПРАВЕ НА СВОЈОЈ ВЕБ-ПРЕЗЕНТАЦИЈИ ОМОГУЋАВА УВИД И У ПОДАТКЕ О БРОЈУ БИРАЧА ПО ДОМАЋИНСТВУ, ОДНОСНО АДРЕСИ И БРОЈУ СТАНА.

НАКОН ЗАКЉУЧЕЊА БИРАЧКОГ СПИСКА, МИНИСТАРСТВО НАДЛЕЖНО ЗА ПОСЛОВЕ УПРАВЕ, ОСИМ ПОДАТАКА ИЗ СТАВА 1. ОВОГ ЧЛАНА, НА СВОЈОЈ ВЕБ-ПРЕЗЕНТАЦИЈИ ОБЈАВЉУЈЕ И ПОДАТАК ДА ЛИ ЋЕ БИРАЧ НА ПРЕДСТОЈЕЋИМ ИЗБОРИМА ГЛАСАТИ ПРЕМА МЕСТУ ПРЕБИВАЛИШТА ИЛИ ПРЕМА МЕСТУ БОРАВИШТА У ЗЕМЉИ, ОДНОСНО ПРЕМА МЕСТУ БОРАВИШТА У ИНОСТРАНСТВУ.

ПРИСТУП ПОДАЦИМА ИЗ СТ. 1-3. ОВОГ ЧЛАНА ОМОГУЋАВА СЕ ПРЕТХОДНИМ УНОШЕЊЕМ ПОДАТАКА О ЈЕДИНСТВЕНОМ МАТИЧНОМ БРОЈУ ГРАЂАНА И РЕГИСТАРСКОМ БРОЈУ ЛИЧНЕ КАРТЕ ЛИЦА КОЈЕ ПРИСТУПА ПОДАЦИМА НА ВЕБ-ПРЕЗЕНТАЦИЈИ МИНИСТАРСТВА НАДЛЕЖНОГ ЗА ПОСЛОВЕ УПРАВЕ.

ДАН ПОСЛЕ РАСПИСИВАЊА ИЗБОРА, ОПШТИНСКА, ОДНОСНО ГРАДСКА УПРАВА КОЈА АЖУРИРА БИРАЧКИ СПИСАК ЗА ПОДРУЧЈЕ ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ ИЗЛАЖЕ ДЕО БИРАЧКОГ СПИСКА ЗА ПОДРУЧЈЕ ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ НА УВИД ГРАЂАНИМА И ТО ОГЛАШАВА ПРЕКО СРЕДСТАВА ЈАВНОГ ИНФОРМИСАЊА И, ПО ПОТРЕБИ, НА ДРУГИ НАЧИН И ОБАВЕШТАВА ГРАЂАНЕ ДА ОД ОПШТИНСКЕ, ОДНОСНО ГРАДСКЕ УПРАВЕ МОГУ ДО ЗАКЉУЧЕЊА БИРАЧКОГ СПИСКА ЗАХТЕВАТИ ДОНОШЕЊЕ РЕШЕЊА НА КОЈИМА СЕ ЗАСНИВАЈУ ПРОМЕНЕ У БИРАЧКОМ СПИСКУ.

МИНИСТАРСТВО НАДЛЕЖНО ЗА ПОСЛОВЕ УПРАВЕ, ДО ЗАКЉУЧЕЊА БИРАЧКОГ СПИСКА, НА СВАКИХ СЕДАМ ДАНА ОБЈАВЉУЈЕ НА СВОЈОЈ ВЕБ-ПРЕЗЕНТАЦИЈИ БРОЈ БИРАЧА РАЗВРСТАНИХ ПО ЈЕДИНИЦАМА ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ КАО И ПОДАТКЕ О БРОЈУ ПРОМЕНА У ДЕЛУ БИРАЧКОГ СПИСКА ПОЈЕДИНАЧНО ЗА СВАКУ ЈЕДИНИЦУ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ, КАО И ПРАВНИ ОСНОВ ТИХ ПРОМЕНА ЗА ПРЕТХОДНИХ СЕДАМ ДАНА.

НАЧИН ИЗЛАГАЊА ДЕЛА БИРАЧКОГ СПИСКА КОЈИ СЕ ВОДИ ЗА ПОДРУЧЈЕ ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ БЛИЖЕ УРЕЂУЈЕ МИНИСТАР НАДЛЕЖАН ЗА ПОСЛОВЕ УПРАВЕ.

Право на увид и подношење захтева за промену у бирачком списку

Члан 21.

~~Од проглашења изборне листе, право на увид и на подношење захтева за промену у бирачком списку има и подносилац изборне листе или лице које он овласти, по истом поступку по коме то право имају и грађани. Уз захтеве се прилажу овлашћење и потребни докази.~~

ПРАВО НА УВИД У БИРАЧКИ СПИСАК ИМАЈУ ЧЛАНОВИ И ЗАМЕНИЦИ ЧЛАНОВА РЕПУБЛИЧКЕ ИЗБОРНЕ КОМИСИЈЕ, КОЈИ ИМАЈУ ПРАВО УВИДА У СВЕ ПОДАТКЕ О БИРАЧИМА У БИРАЧКОМ СПИСКУ, ОСИМ ЈЕДИНСТВЕНОГ МАТИЧНОГ БРОЈА ГРАЂАНА, ПУТЕМ ПОСЕБНОГ МОДУЛА

НА ВЕБ-ПРЕЗЕНТАЦИЈИ МИНИСТАРСТВА НАДЛЕЖНОГ ЗА ПОСЛОВЕ УПРАВЕ, КОЈЕМ СЕ ПРИСТУПА УЗ ПРИЈАВУ ДВОФАКТОРСКОМ АУТЕНТИКАЦИЈОМ.

ЧЛАН ОДНОСНО ЗАМЕНИК ЧЛАНА РЕПУБЛИЧКЕ ИЗБОРНЕ КОМИСИЈЕ ИМА ПРАВО ДА, ПРЕКО СЕКРЕТАРА РЕПУБЛИЧКЕ ИЗБОРНЕ КОМИСИЈЕ, УПУТИ ПРИМЕДБУ У ПОГЛЕДУ ТАЧНОСТИ И АЖУРНОСТИ БИРАЧКОГ СПИСКА МИНИСТАРСТВУ НАДЛЕЖНОМ ЗА ПОСЛОВЕ УПРАВЕ, КОЈЕ ЈЕ ДУЖНО ДА РЕПУБЛИЧКОЈ ИЗБОРНОЈ КОМИСИЈИ ДОСТАВИ ИЗЈАШЊЕЊЕ У РОКУ ОД 15 ДАНА ОД ДАНА ПРИЈЕМА ПРИМЕДБЕ.

ИЗУЗЕТНО ОД СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА, У ТОКУ ИЗБОРА, РОК ЗА ИЗЈАШЊЕЊЕ МИНИСТАРСТВА НАДЛЕЖНОГ ЗА ПОСЛОВЕ УПРАВЕ ПО ПРИМЕДБИ ЧЛАНА ОДНОСНО ЗАМЕНИКА ЧЛАНА РЕПУБЛИЧКЕ ИЗБОРНЕ КОМИСИЈЕ ИЗ СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА ЈЕ ПЕТ ДАНА ОД ДАНА ПРИЈЕМА ПРИМЕДБЕ.

НАКОН РАСПИСИВАЊА ИЗБОРА, ПРАВО НА УВИД У СВЕ ПОДАТКЕ О БИРАЧИМА У БИРАЧКОМ СПИСКУ, ОСИМ ЈЕДИНСТВЕНОГ МАТИЧНОГ БРОЈА ГРАЂАНА, ИМА И УДРУЖЕЊЕ КОЈЕ ЈЕ, У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ КОЈИМ СЕ УРЕЂУЈЕ ИЗБОР НАРОДНИХ ПОСЛАНИКА, ОД СТРАНЕ РЕПУБЛИЧКЕ ИЗБОРНЕ КОМИСИЈЕ ДОБИЛО ОВЛАШЋЕЊЕ ЗА ПОСМАТРАЊЕ ИЗБОРА (ДОМАЋИ ПОСМАТРАЧ), ПРЕКО ЛИЦА КОЈЕ ЗА ТО ОВЛАСТИ, ПУТЕМ ПОСЕБНОГ МОДУЛА НА ВЕБ-ПРЕЗЕНТАЦИЈИ МИНИСТАРСТВА НАДЛЕЖНОГ ЗА ПОСЛОВЕ УПРАВЕ, КОЈЕМ СЕ ПРИСТУПА УЗ ПРИЈАВУ ДВОФАКТОРСКОМ АУТЕНТИКАЦИЈОМ.

ОД ПРАВНОСНАЖНОСТИ ПРОГЛАШЕНЕ ИЗБОРНЕ ЛИСТЕ, ПРАВО ИЗ СТАВА 4. ОВОГ ЧЛАНА ИМА И ПОДНОСИЛАЦ ТЕ ПРОГЛАШЕНЕ ИЗБОРНЕ ЛИСТЕ, НА НАЧИН НА КОЈИ ТО ПРАВО ОСТВАРУЈУ ДОМАЋИ ПОСМАТРАЧИ.

ПОДНОСИЛАЦ ПРОГЛАШЕНЕ ИЗБОРНЕ ЛИСТЕ ИМА ПРАВО И ДА НАДЛЕЖНОМ ОРГАНУ ПОДНЕСЕ ЗАХТЕВ ЗА ПРОМЕНУ У БИРАЧКОМ СПИСКУ, УЗ КОЈИ СЕ МОРАЈУ ПРИЛОЖИТИ ОВЛАШЋЕЊЕ БИРАЧА НА КОЈЕГ СЕ ЗАХТЕВ ОДНОСИ И ОДГОВАРАЈУЋИ ДОКАЗИ.

ПРАВО ИЗ СТ. 1, 4. И 5. ОВОГ ЧЛАНА МОЖЕ СЕ ОСТВАРИТИ ТЕК НАКОН ПОТПИСИВАЊА ПИСМЕНЕ ИЗЈАВЕ О ПОВЕРЉИВОСТИ ПОДАТАКА КОЈОМ СЕ ПОТВРЂУЈЕ ДА ЈЕ ЛИЦЕ КОЈЕ ПРИСТУПА ПОДАЦИМА УПОЗНАТО СА ОБАВЕЗОМ ДА ПРИЛИКОМ ПРИСТУПА ПОДАЦИМА ИЗ БИРАЧКОГ СПИСКА МОРА ПОСТУПАТИ У СКЛАДУ СА ЗАКОНОМ И ИСКЉУЧИВО У СВРХУ ОВЛАШЋЕЊА КОЈЕ МУ ЈЕ ОВИМ ЗАКОНОМ ПОВЕРЕНО.

ОБРАЗАЦ ИЗЈАВЕ ИЗ СТАВА 7. ОВОГ ЧЛАНА ПРОПИСУЈЕ МИНИСТАР НАДЛЕЖАН ЗА ПОСЛОВЕ УПРАВЕ И САСТАВНИ ЈЕ ДЕО ПРОПИСА ПРЕДВИЂЕНОГ ЗА ИЗВРШАВАЊЕ ОВОГ ЗАКОНА.

Члан 25.

Новчаном казном од 25.000 до 250.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у органу надлежном за ажурирања бирачког списка, ако не обезбеди његову тачност и ажурност.

НОВЧАНОМ КАЗНОМ ОД ОД 100.000 ДО 2.000.000 ДИНАРА КАЗНИЋЕ СЕ ЗА ПРЕКРШАЈ ПРАВНО ЛИЦЕ КОЈЕ КОРИСТИ ПОДАТКЕ О ЛИЧНОСТИ У БИРАЧКОМ СПИСКУ СУПРОТНО ЧЛАНУ 24А ОВОГ ЗАКОНА ИЛИ ПОВРЕДИ ОБАВЕЗЕ ПРЕДВИЂЕНЕ ИЗЈАВОМ О ПОВЕРЉИВОСТИ.

ЗА ПРЕКРШАЈ ИЗ СТАВА 2. ОВОГ ЧЛАНА КАЗНИЋЕ СЕ И ОДГОВОРНО ЛИЦЕ У ПРАВНОМ ЛИЦУ НОВЧАНОМ КАЗНОМ ОД 20.000 ДО 150.000 ДИНАРА.

НОВЧАНОМ КАЗНОМ ОД 50.000 ДО 150.000 ДИНАРА КАЗНИЋЕ СЕ ЗА ПРЕКРШАЈ ФИЗИЧКО ЛИЦЕ КОЈЕ НЕОВЛАШЋЕНО ПРИСТУПИ ПОДАЦИМА О ЛИЧНОСТИ У БИРАЧКОМ СПИСКУ, КОРИСТИ ИЛИ ОТКРИЈЕ ПОДАТКЕ О ЛИЧНОСТИ У БИРАЧКОМ СПИСКУ.

НОВЧАНОМ КАЗНОМ ОД 20.000 ДО 150.000 ДИНАРА КАЗНИЋЕ СЕ ЗА ПРЕКРШАЈ ОДГОВОРНО ЛИЦЕ У ОРГАНУ ОДНОСНО ОРГАНИЗАЦИЈИ АКО:

1) ОРГАН ОДНОСНО ОРГАНИЗАЦИЈА ПОСТУПИ СУПРОТНО ЧЛАНУ 22Ј СТАВ 4. ОВОГ ЗАКОНА;

2) ОРГАН ОДНОСНО ОРГАНИЗАЦИЈА КОРИСТИ ПОДАТКЕ О ЛИЧНОСТИ У БИРАЧКОМ СПИСКУ СУПРОТНО ЧЛАНУ 24А ОВОГ ЗАКОНА;

3) ОРГАН ОДНОСНО ОРГАНИЗАЦИЈА НА КОЈЕ СЕ ОДНОСЕ ПРЕПОРУКЕ ИЗ ИЗВЕШТАЈА О РЕВИЗИЈИ НЕ ПОДНЕСЕ КОМИСИЈИ ИЗВЕШТАЈ О ПОСТУПАЊУ ПО ПРЕПОРУКАМА У РОКУ ОД 120 ДАНА ОД ДАНА ПРИЈЕМА ИЗВЕШТАЈА О РЕВИЗИЈИ ИЛИ НЕ ПОСТУПИ ПО ПРЕПОРУКАМА КОМИСИЈЕ.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа

Народни посланик Угљеша Мрдић

2. Назив прописа

Предлог закона о изменама и допунама Закона о јединственом бирачком списку
PROPOSAL OF THE LAW ON AMENDMENTS TO THE LAW ON THE UNIFIED
VOTERS REGISTER

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

а) Одредба Споразума која се односи на нормативну садржину прописа,

/

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума,

/

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума,

/

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума,

/

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

/

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

/

б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

Council Directive 94/80/EC of 19 December 1994

Council Directive 96/30/EC of 13 May 1996

Council Directive 2006/106/EC of 20 November 2006

Council Directive 2013/19/EU of 13 May 2013

в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,

/

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,

Овим Предлогом закона се не врши усклађивање са прописима ЕУ из тачке 4.

б) из разлога што ове одредбе могу важити само када Република Србија постане чланица ЕУ. Ово усклађивање ће бити извршено најкасније годину до две пред приступање Републике Србије Европској унији.

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

/

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

Не.

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

Не.

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености.

Не.

Београд, 2. новембра 2025. године

Потпис овлашћеног предлагача прописа

др Угљеша Мрдић